Legende læsning – sprogstimulering af førskolebørn i nytilkomne flygtningefamilier i Hillerød Kommune

BUP.2016-0024

Projektejer: Hillerød Bibliotek

Projektleder: Ruth Vrist Langer

2017

Projektets vigtigste resultater:

Familierne har alle givet udtryk for, at de har fået meget ud af projektet. De læser mere sammen og er blevet mere bevidste om betydningen af sprogstimulering af børnene. Familierne er trygge ved at komme på biblioteket og kender til meget af det, de kan bruge biblioteket til. Familierne kender de fleste af de bibliotekarer, de vil møde fremover, når de kommer i børnebiblioteket.

Bibliotekarerne har fået større kendskab til og mere fokus på den særlige målgruppe og vil blandt andet arbejde videre med at give familierne mulighed for at mødes fremover med målrettede arrangementer.

Samarbejdet mellem sprogkonsulent, modtagepædagoger og bibliotek er styrket, og vi kender og respekterer hinandens kompetencer.

Det har været sjovt og lærerigt at arbejde med projektet. Nogle gange tog det os i andre retninger end først forventet – men var samtidigt med til at gøre projektet levende og interessant at arbejde med.

Baggrund og mål

Vi vil med projektet forsøge at mindske den forskel, der er ved skolestart på børn med ikke-vestlig baggrund i forhold til børn med etnisk dansk baggrund. Rockwool Fondens Forskningsenhed gennemførte i 2012/2013 en undersøgelse af børn i 1. og 2. klasse i en af Høje Taastrup Kommunes folkeskoler. Undersøgelsen konkluderede, at børnene med ikke-vestlig baggrund klarede sig dårligere end børn med etnisk dansk baggrund i to boglige og en kognitiv test, svarende til ca. et klassetrins forskel.

Vi målretter indsatsen til forældre i flygtningefamilier med førskolebørn, fordi en forståelse hos forældrene for vigtigheden af læsning, sprogstimulering og tidlig literacy er helt central i forhold til børnenes sproglige udvikling. De forventninger og krav, som børnene møder i den danske folkeskole baserer sig på en kultur, hvor der bygges videre på en grundlæggende sproglig forståelse og begrebsforståelse. I Danmark ser vi barnet i et 0-18 års perspektiv, hvor både den helt tidlige kontakt med det nyfødte barn og barnets oplevelser i skolen får betydning for, hvordan det klarer sig.

De kompetencer, der er i hjemmet, skal understøttes på alle måder. Forskningen viser, at det er af afgørende betydning, at der tales på modersmålet i hjemmet. Kun derved etableres et nuanceret ordforråd og en begrebsforståelse. Vi vil derfor pointere vigtigheden af at bruge modersmålet indbyrdes sideløbende med, at familiens medlemmer efterhånden lærer mere og mere dansk, for jo bedre modersmål jo bedre dansk, idet den sproglige udvikling baseres på talesproget. Det nuancerede sprog bygger både på det hverdagsagtige talesprog, en fonologisk bevidsthed, som man kan understøtte med for eksempel rim og remser, samtalegenrer med bevidsthed om forskelligheder i forhold til for eksempel at skulle forklare eller fortælle noget og på de erfaringer, man får gennem varieret læsning og oplevelser. Men det er afgørende, at barnet til stadighed udfordres sprogligt, så det bliver opmærksom på nuancer og detaljer, der præciserer sproget.

Ovenstående er noget af essensen fra de to oplæg, projektgruppedeltagerne havde i foråret 2017. Det første med tosprogskonsulent Sarah Vendelbo Nielsen, der fortalte om erfaringer fra projektet "Sprog er en gave" i Lyngby. Det andet var med lektor fra Professionshøjskolen UCC, Katja Vilien, der underviste i udvikling af flersproget literacy i førskolealderen. Begge oplæg danner baggrund for vores arbejde med familierne.

Formål

Vores vision var at udvikle nye koncepter for arbejdet med sprogstimulering af førskolebørn i nytilkomne flygtningefamilier i Hillerød Kommune.

Vores ambitiøse mål med at give børnene en sproglig ballast ved at give deres forældre indsigt i vigtigheden af til stadighed at hjælpe med at udvikle børnenes modersmålsprog både gennem tale og læsning er at hjælpe børnene til at klare sig godt i skolen og på længere sigt i uddannelsessystemet og videre frem. Jo bedre forældrene er orienterede om, hvor vigtigt det er, at de udfylder rollen som børnenes vigtigste ressource i forhold til at få et nuanceret sprog, jo bedre er børnenes muligheder for at klare sig godt i det danske uddannelsessystem helt fra skolestart og videre frem.

Når vi gør en del ud af at skabe netværk blandt familierne, understøtter vi familiernes muligheder for den bedst mulige integration. For at give projektet de bedste muligheder for at sætte sig varige spor, forsøger vi at medvirke til familiernes tilknytning både til biblioteket og til hinanden.

Vi bidrager til familiernes forståelse og indsigt i den danske kultur ved at invitere dem ind i biblioteket, i første omgang gennem en uhøjtidelig præsentation af mange af de bibliotekarer, de vil møde, når de besøger biblioteket, men også ved samvær omkring fælles aktiviteter som spisning, leg og hygge. Det suppleres med mere målrettede oplæg, film og foldere, der anskueliggør de vigtigste pointer angående sprogstimulering og læsning.

Succeskriterier

At mindst 10 tilmeldte flygtningefamilier (mødre) gennemgår forløbet

Markant forbedring i børnenes sproglige udvikling (modtagepædagogernes vurdering)

At mindst 5 flygtningefamilier fortsætter med at bruge biblioteket efter endt forløb

At familierne i større grad anvender bøger i hjemmet

Målgruppe

Nytilkomne flygtningefamilier med førskolebørn er i denne sammenhæng familier, der stammer fra Syrien og taler arabisk med en enkelt undtagelse, idet der også figurerede en somalisk familie på vores liste. Kommunens familiekonsulenter i jobcentret (integrationsteamet), sprogkonsulenten og modtagepædagogerne gik i foråret i gang med at lave en liste over mulige familier. Men allerede under arbejdet med at udarbejde listen, blev det klart, at nogle af de forestillinger, vi havde haft tidligere, ikke kunne virkeliggøres. Den oprindelige ide var, at vi ville have en liste med tilmeldte familier, familiemedlemmernes navne, alder og interesser, så vi kunne målrette vores bogindkøb efter det. Et arabisk ord, der imidlertid fik stor betydning for os, var ”Inshallah” og kan oversættes med ”ja” eller ”ja, om Gud vil” eller ”ja, måske”. Listen bestod af 23 familier, som modtagepædagogerne gik i gang med at kontakte for at prøve at gøre dem interesserede i projektet, og det svar, de ofte fik, var ”Inshallah”.

Modtagepædagogerne var tidligt opmærksomme på den store usikkerhed, der ville blive i forhold til, om tilmeldte familier ville deltage eller ej. En af modtagepædagogerne sagde: ”Der er så mange, der vil så meget med dem” og forklarede, at familierne naturligvis er i en speciel situation: De er nye i et fremmed land, er muligvis på vej til en anden bolig, skal lære et helt nyt sprog og en ny kultur at kende, samtidig med, at de skal møde op til møder med kommunen, sprogundervisning og meget andet. Måske har de desuden traumatiske oplevelser fra oprindelseslandet og flugten derfra i bagagen. Derfor kan det være vanskeligt at overskue at skulle tilmelde sig et forløb med faste tider et stykke tid ud i fremtiden.

Udfordringen var derfor, at vi måtte indstille os på at skulle tilrettelægge forløb med et svingende antal deltagere, hvor vi aldrig vidste, hvor mange der ville dukke op.

Projektforløbet

Oprindeligt havde vi planlagt, at første møde med familierne skulle finde sted i familiernes eget hjem med et overskueligt kort besøg af en bibliotekar og en modtagepædagog, som her fik den første kontakt, og familien skulle have den første bogpose. Dernæst var planen, at der med ca. 14 dages mellemrum skulle arrangeres 3 møder, hvor familierne besøgte biblioteket. Ved disse besøg ville vi bibringe forældrene viden om vigtigheden af sprogstimulering på eget modersmål, literacy og læsning med børnene. Samtidig var det vores mål, at både børn og voksne skulle opnå en tryghed og fortrolighed med biblioteket, så de fik lyst til at fortsætte med at komme efter projektperioden også. Ligeledes ville vi gerne skabe netværk mellem familierne.

Det viste sig hurtigt, at det første møde ikke kunne blive i familiernes hjem. Der var fra modtagepædagogernes ledelse ikke opbakning til at bruge de timer, det ville kræve, at de to modtagepædagoger skulle besøge så stort et antal familier. Vi fik grønt lys fra Slots- og Kulturstyrelsen til at ændre forløbet til fire besøg på biblioteket i stedet.

Vi fremstillede en oversigt til forældrene over, hvad vi havde tænkt skulle ske på de fire møder på biblioteket. Oversigten fik vi oversat, så teksten både stod på dansk og arabisk[1], og desuden var den udarbejdet med mange illustrationer, så eventuelle analfabeter ville have noget at støtte sig til. Modtagepædagogerne gjorde et stort arbejde med at aflevere oversigten til alle og minde om næste møde, hver gang det nærmede sig. Ideen var, at de tre første møder foregik torsdage klokken 17-19, så familierne var færdige med sprogskole og andre møder. Vi serverede hver gang et måltid vegetarisk mad, så familierne kunne opleve det som en lettelse i forhold til hverdagens gøremål. En af modtagepædagogerne fungerede som tolk på alle de fire møder.

Det første møde:

Formålet med det første møde var, at familierne skulle føle sig trygge og velkomne på biblioteket, sådan at de havde lyst til at komme igen og ville fortælle andre om den gode oplevelse. Udover måltidet havde vi en præsentationsrunde, som alle var friske til at deltage i. Der var en rundvisning i hele biblioteket, hvor der blev gjort meget ud af at forklare om alt det, der umiddelbart kunne være interessant for familierne, samt om den kultur, der er på et dansk bibliotek. Folderne ”Læs med dit barn”[2] fra Kulturstyrelsen og Biblioteksscenter for integration blev udleveret i arabisk udgave og ”Velkommen til biblioteket”[3] på dansk og arabisk samtidig med, at familierne fik bøger på arabisk med hjem.

Vegetarisk buffet

[1] Se bilag
[2] Se bilag
[3] Se bilag

Aftensmad på biblioteket

Der var sørget for lette billedbøger og legetøj til børnene.

Rundvisning i biblioteket.

Det andet møde:

Formålet med det andet møde var, udover fortsat at gøre familierne trygge ved biblioteket, at vi ville prøve at formidle viden om vigtigheden af sprogstimulering og læsning. Udover måltidet havde vi igen en præsentationsrunde, hvor alle viste på et kort, hvor de kom fra. Vi holdt et lille oplæg om læsning og bibliotek og viste filmen "Sprog er en gave fra far og mor" (på arabisk) for forældrene og havde sørget for forskellig underholdning til børnene imens. Familierne fik udleveret folderen READ – sammen om læsning i børnehaven[4] (på arabisk) samt en boggave.

[4] Se bilag

Mens vi underviste forældrene, havde børnene mulighed for at se små film i et tilstødende lokale.

Det tredje møde:

Formålet med det tredje møde var, fortsat at gøre familierne trygge ved biblioteket, samt at fortsætte med at formidle viden om vigtigheden af sprogstimulering og læsning. Efter måltidet holdt sprogkonsulenten et oplæg om flersprogethed, og vi legede et par sanglege – både danske og arabiske. En repræsentant fra Venligboerne i Hillerød fortalte om muligheden for at få en venskabsfamilie i Hillerød. Familierne fik til det trejde møde udleveret folderen READ – sådan kan du læse med dit barn[5] (på arabisk) samt en boggave.

[5] Se bilag

Vi er klar med kager, frugt og balloner.

Det fjerde møde:

Formålet med det fjerde møde var at skabe en festlig afslutning for alle deltagerne, så alle fik lyst til fortsat at bruge biblioteket. Dette arrangement foregik en lørdag eftermiddag med balloner til alle børnene, og vi serverede kagemand og kagekone af boller samt frugt og lagkager. Vi havde hyret et multikulturelt orkester, som satte deltagerne i gang med at synge og lave forskellige fagter. Desuden havde vi et spørgeskema, som vi med hjælp fra tolk fik deltagerne til at udfylde, så vi kunne få deltagernes egne vurderinger. Endelig var en repræsentant fra Venligboerne i Hillerød til stede og fortalte igen om muligheden for at få en venskabsfamilie. Familierne fik en CD med musik fra det optrædende orkester. Endvidere fik vi mødrenes telefonnumre, så vi har mulighed for at sende sms om fremtidige arrangementer til dem.

Børnene danser.

Den afrikanske trommeslager og alle hans trommer var et stort hit hos børnene.

Resultater

Vi så frem til hvert af de fire møder med familierne med stor spænding: Vi havde som tidligere forklaret ikke tilmeldinger, og ofte kom nogle af familierne lidt forsinkede i forhold til det tidspunkt, vi havde inviteret dem til. Det var faktorer, som modtagepædagogerne også havde orienteret os om, sikkert ville spille ind. I princippet kunne der komme 60 gæster, eller der kunne komme 3 – eller ingen. Det var naturligvis udfordrende, at vi hver gang måtte være klar med mad, siddepladser, boggaver osv. til de fremmødte. Den somaliske familie dukkede desværre aldrig op.

Til hvert møde stillede vi udlånsbøger frem, som vi havde skaffet fra andre biblioteker, på deltagernes sprog.

7 familier samt en af modtagepædagogernes familie deltog i det første møde i august. Det efterfølgende projektgruppemøde, hvor børnebibliotekarerne Stine, Tove, Lisbet, Pia og Ruth, de to modtagepædagoger Nisrin og Nadine og sprogkonsulenten Tina deltog, evaluerede arrangementet som en succes. Spisningen i frokoststuen var velorganiseret, rundvisningen fungerede godt, og deltagerne lyttede opmærksomt. En spontan ide om en præsentationsrunde af gæster og os selv blev et godt og vigtigt indslag. Boggaverne er efterfølgende blevet et samtaleemne rundt i de institutioner, børnene kommer i.

8 familier og Nadines familie deltog i det andet møde d. 7. september, selvom det regnede. Ifølge modtagepædagogerne var det både ressourcesvage og ressourcestærke familier. Familierne tog godt imod vores oplæg om sprog og læsning og virkede interesserede og nysgerrige. At alle de voksne var med på ideen om at præsentere sig selv kan tolkes som et tegn på tryghed i forhold til os og hinanden. Der var som ved det første møde stor interesse for boggaverne, og her var mulighed for at få en lille dialog også.

Der var stor interesse for boggaverne.

Selvom kun 3 familier dukkede op til det tredje møde d. 28. september, er vores evaluering positiv. Det er ærgerligt, at der kun kom så få, men en af modtagepædagogerne forklarede, at der sker rigtig mange ting omkring familierne i perioden, og nogle af de tilbagemeldinger, hun har fået, er, at de kan føle sig lidt overvældede, pressede og trætte. Endvidere er det ifølge modtagepædagogen ikke normalt i den kultur, familierne kommer fra at koordinere så mange forskellige arrangementer på en gang. Så det lave fremmøde skyldes ikke nødvendigvis, at de ikke har lyst til at deltage. Indholdsmæssigt havde vi til gengæld et rigtig godt møde: Sprogkonsulenten Tina holdt et godt oplæg om det at være tosproget, og der var en meget fin kontakt med mødrene undervejs. Bagefter sang og legede vi nogle danske og arabiske sanglege, som gjorde, at vi kunne kommunikere på tværs af sprog. Vi havde sørget for at gøre sangene meget visuelle med billeder og fagter, og oplevelsen var, at det fungerede som en virkelig god og samlende aktivitet for børn og voksne.

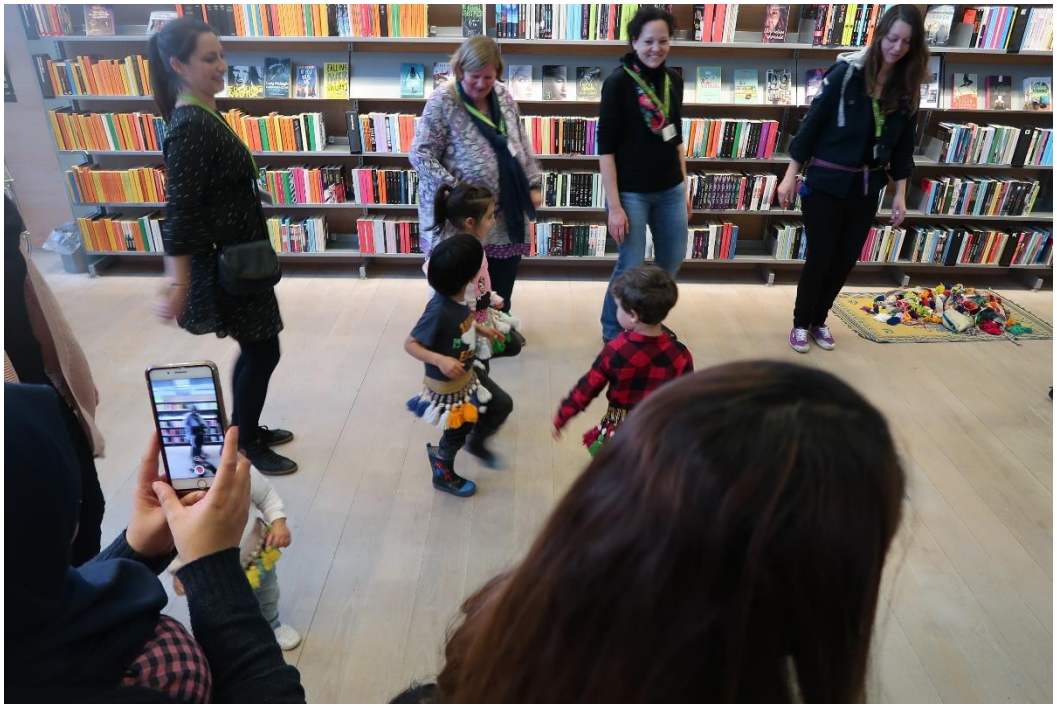

Mens mødrene ikke deltog så meget i dansen, kunne de fotografere børnene udfolde sig.

Det fjerde møde foregik som nævnt en lørdag eftermiddag i modsætning til de tre foregående. Her var pyntet op til fest med balloner, kager, frugt osv. Ni familier samt Nadines familie deltog. Vi udfordrede lidt de voksne med musikken, der var en del af dagens program. Den afrikanske dans baserer sig meget på trommer, hvilket også er almindeligt i den syriske kultur, men den meget kropslige måde at udfolde sig på under dansen, stødte klart på nogle kulturelle barrierer. Kvinder i arabisk kultur danser ikke, når der er andre mænd til stede, hvorfor nogle af mændene diskret trak sig ud i et tilstødende lokale imens. Men det var tydeligt, at kvinderne syntes, at det var sjovt at se på børnene, os og musikerne, og at de gerne deltog, når aktiviteten var mindre udtryksfuld. Flere af mødrene fotograferede og filmede børnenes dans. Af gode grunde måtte vi lægge vores spørgeskema til sidst under arrangementet, så vi kunne få familiernes samlede vurderinger af projektet. Spørgsmålsarket blev udleveret til forældrene, og spørgsmålene blev gennemgået og oversat til arabisk et for et med projektor og tolk. Da der ikke havde deltaget ret mange ved det tredje møde, hvor ”Venligboerne i Hillerød” blev præsenteret, var dette også et punkt denne gang. Alt i alt blev

det et lidt langt møde for børnene. Bortset fra det, vurderer vi igen arrangementet som meget vellykket. Forældrenes kommentarer er meget positive, og alle ville gerne have fortsat med at mødes fremover.

Naja (en af bibliotekarerne) er klar til afrikansk dans.

Spørgeskemaet blev udleveret på papir, og hvert spørgsmål blev præsenteret på storskærm og med arabisk tolkning.

Resultater fra spørgeskemaundersøgelsen

Vi har i alt modtaget 10 besvarelser af spørgeskemaet[6], der blev udleveret og præsenteret til det fjerde møde. Der var 9 familier til stede, men i en af familierne svarede både faderen og moderen.

De fleste af de familier, vi havde kontakt med, havde boet længere end 1 år i Danmark. Der var på det tidspunkt ikke helt nytilkomne flygtningefamilier i Hillerød. Men modtagepædagogerne udførte et vigtigt forarbejde for overhovedet at få forklaret familierne lidt om tilbuddet, og det forudsætter i sagens natur, at familierne og modtagepædagogerne allerede er i gang med at etablere en kontakt. Den situation, man befinder sig i som flygtning i et helt nyt land, hvor man skal nyorientere sig på alle fronter samtidigt, lære nyt sprog, ny kultur, nye omgivelser, nye mennesker, ny bolig og i det hele i taget forholde sig til store omvæltninger måske med dramatiske oplevelser i bagagen, må nødvendigvis bevirke, at man befinder sig i en skrøbelig tilstand. Det er i dette lys ikke underligt, at ikke så mange familier straks tilmeldte sig et projekt, der ovenikøbet skulle finde sted flere måneder frem i forhold til tilmeldingstidspunktet. Modtagepædagogerne forklarede endvidere, at familiernes kultur er anderledes end den kultur, vi har her i Danmark med planlægning, kalendere osv. I Syrien, hvor de fleste af familierne kom fra, er det for eksempel almindeligt at invitere til bryllup dagen før festen. Et faktum, der illustrerer, hvor forskelligt vi forholder os til tilrettelæggelse af tid.

Svar på spørgsmålene i skemaet:

Alle svarer, at de har lyst til at bruge biblioteket fremover.

Halvdelen brugte biblioteket, før de blev inviteret via projektet.

7 familier deltog i det første møde d. 17.8. og igen i det fjerde møde d. 4.11.

4 af de 9 familier, der deltog i det andet møde d. 7.9., deltog også i det fjerde møde d. 4.11.

3 familier deltog i det tredje møde d. 28.9. – og igen i det fjerde møde d. 4.11.

9 familier deltog i det fjerde møde d. 4.11.

3 familier har ikke besøgt biblioteket udover de 4 møder. 1 har været her 1 gang, 4 har været her 2-3 gange, og 2 har været her mere end 3 gange udover de 4 møder.

1 familie siger, at de intet har fået ud af projektet, 4 svarer lidt, 2 svarer en del og 2 svarer meget. Der er dog grund til at tro, at her kan være tale om nogle misforståelser, da svarene ikke svarer overens med de mere uddybende spørgsmål, der bliver stillet senere.

[6] Se bilag

For eksempel svarer 8 familier, at de har lært noget, de ikke vidste i forvejen, om sprog og læsning, og 10 forældre svarer, at de læser mere sammen med børnene i forhold til tidligere. 9 forældre svarer, at de er blevet mere bevidste om at snakke med deres børn i forhold til tidligere.

7 forældre vil bruge biblioteket til at mødes med forældre og børn fremover.

9 forældre har læst i de bøger, familierne har fået fra projektet.

Vi spørger også familierne om de enkelte foldere, vi har udleveret undervejs. Da det er svingende, hvilke møder, de enkelte familier deltager i, er det usikkert, om familierne har fået alle folderne. Selvom man ikke har deltaget i alle møderne, har familierne alligevel haft mulighed for at tage folderne, idet de var lagt frem til hvert møde. Derfor er det ret usikkert, om familierne har husket de enkelte foldere (som i forbindelse med spørgeskemaet blev vist på storskærm med forsiden).

Den positive og interesserede holdning, vi mødte hos familierne generelt under hele forløbet, kommer til udtryk hos 3 af forældrene, idet de til spørgsmål nr. 6 ”Har du ideer til, hvad biblioteket kan gøre, for at du og dine børn vil komme fremover?” svarer ”Ja”. En enkelt udtrykker også et ønske om, at vi vil fortsætte med aktiviteter fremover, som det, hun har oplevet til projektets møder.

Til sammenligning havde vi selv undervejs registreret, hvilke familier, der deltog i de enkelte møder. Den registrering svarer fuldstændig overens med familiernes besvarelser.

Vores registrering viser, at ingen familier har deltaget i alle fire møder. 5 familier har deltaget i tre møder, 2 familier har deltaget i to møder, 8 familier har kun deltaget i et af møderne.

Fra den oprindelige liste deltog 9 familier i et eller flere møder. 2 familier, som ikke optræder på vores liste, har deltaget i tre af de fire møder.

I alt har vi haft 16 forskellige familier, som har deltaget i et eller flere møder.

Samarbejde

Der er med projektet etableret et tæt og velfungerende samarbejde på tværs i Hillerød Kommune. Alle børnebibliotekarerne har deltaget i projektet, blandt andet fordi det oprindelig var tænkt, at familierne skulle fordeles blandt bibliotekarerne med besøg som tidligere omtalt. At vi alligevel holdt fast i, at alle deltog, bidrager til, at familierne vil møde kendte personer, når de fremover besøger biblioteket. Samtidig har det styrket samarbejdet internt. En anden stor sidegevinst ved projektet er, at alle børnebibliotekarer har oplevet et godt samarbejde med både sprogkonsulenten og de to modtagepædagoger i kommunen og internt i gruppen. De erfaringer, vi har opnået gennem projektet giver grobund for andre samarbejder fremover, og fremtidige ideer, der indbefatter samarbejder på tværs, vil meget nemt kunne sættes i gang, da vi nu kender og respekterer hinandens kompetencer. Biblioteket er blevet en kendt institution, som modtagepædagoger og sprogkonsulent fremover mere aktivt vil anbefale deres familier at bruge.

Elementer, der medvirkede til projektets succes, selvom det ikke på forhånd var planlagt og regnet med ind i projektbeskrivelsen, er følgende:

Mohammed – lavede god mad til alle de tre første møder, men viste sig yderligere at være et stort plus til projektet, fordi han hver gang præsenterede maden på arabisk, deltog helt naturligt i måltidet sammen med os og alle familierne og desuden var en fin mandlig samtalepartner for de mænd, der deltog. Desuden havde han en meget fin kontakt til børnene.

Vi hyrede Feras til forskellige oversætteropgaver undervejs i projektet, og han gav os en lille introduktion til enkelte arabiske ord og omgangsformer, inden vi startede selve møderne. Introduktionen gav anledning til en meget lærerig samtale i hele projektgruppen om kulturelle forskelle. Det var en stor fordel for os at have den tætte kontakt til Feras, fordi han var meget hurtig til at reagere på vores henvendelser og hurtig til oversætteropgaverne, efterhånden som de kom.

Det var tydeligt, at de to modtagepædagoger, Nisrin og Nadine, havde en god og tæt relation med familierne. Der var smil, snak og omfavnelser, hver gang, man mødtes. Desuden er begge modtagepædagoger meget dygtige til at forklare os om forskellige kulturelle forskelle og lignende og vise versa i forhold til familierne. Derfor er det af afgørende betydning, at man har et lignende bindeled, hvis man andre steder overvejer et tilsvarende projekt. Alle (bibliotekarer, modtagepædagoger og sprogkonsulent) forsøgte at udstråle umiddelbarhed, imødekommenhed og varme. At den ene modtagepædagog ovenikøbet engagerede sin egen familie til at deltage ved møderne, gav et godt signal og medvirkede til, at fædre også følte sig velkomne.

Perspektiver

Et af målene med projektet, er at familierne bliver fremtidige brugere af biblioteket i almindelighed. Det er vi overbeviste om vil ske i en eller anden udstrækning. De meget positive oplevelser, vi har givet familierne på biblioteket, har betydet, at de undervejs og i spørgeskemaet til slut har givet udtryk for, at det er deres klare intention.

Det er vores plan at fastholde den gode kontakt ved fremover at invitere familierne direkte via den telefonliste, vi fik lavet på vores fjerde møde. Nogle af elementerne, vi allerede har afprøvet, kan sagtens gentages. For eksempel Tinas oplæg om tosprogethed, som kun havde tre mødre som tilhørere. Dette oplæg er oplagt at bruge igen. Sanglegene giver også en fin interaktion, som vi kan bruge igen – og muligvis udvide.

Alle de børn, der har været med i projektet, hører til i forskellige af Hillerød Kommunes daginstitutioner. Modtagepædagogerne tager rundt i de forskellige institutioner og medvirker til den gode og hurtige integration af nye børn med andre sprog. Alle de institutioner, der har flersprogede børn, vil vi som en følge af projektet, henvende os til, give dem en boggave for eksempel på arabisk eller somalisk og fortælle om det, biblioteket kan bidrage med i forhold til integration af flersprogede børn.

En direkte følge af projektet er også, at børnebiblioteket nu har tilføjet ”arabiske bøger” i vores opstilling af særlige emner ved billedbogskrybberne. Der er en del borgere med arabisk som modersmål i Hillerød, og de vil fremover nemmere kunne finde nogle af de bøger, biblioteket tilbyder.

Samlet konklusion

Vi vurderer overordnet projektet som en succes, idet succeskriterierne i større eller mindre omfang er opfyldt.

16 familier har deltaget i et eller flere møder. Heraf svarede 9 på spørgeskemaundersøgelsen, så vi har et godt grundlag for at vurdere projektets betydning for en stor del af deltagerne. Der er sket en grundlæggende forandring undervejs af projektet, som ikke kunne forudses, da succeskriterierne blev opstillet: Deltagerne deltog i svingende omfang, og ingen var dermed med til alle fire møder – af årsager, som der undervejs i rapporten er redegjort for. Imidlertid anser vi det som en vigtig kvalitet i forløbet at være omstillingsparate, så vi kunne tilpasse os de faktiske forhold i målgruppen.

Der er meget stor sandsynlighed for, at mindst 5 flygtningefamilier fortsætter med at bruge biblioteket efter endt forløb, hvilket er projektets tredje succeskriterie. Alle de positive udsagn, vi har modtaget undervejs og deltagernes besvarelser af spørgeskemaet understøtter dette. Desuden har flere af familierne besøgt biblioteket på egen hånd sideløbende med projektet.

Alle besvarelser i spørgeskemaundersøgelsen tyder på, at familierne er klar over den store betydning, sprogstimulering og læsning har for deres børn, og alle bruger boggaverne og læser mere med børnene, end før projektet.

Vi har opnået en stor tillid og tryghed hos deltagerne, som gør, at de lyttede og lærte undervejs, og at de fremover vil bruge biblioteket. Desuden har deltagerne fået et netværk gennem projektet, som klart kan gavne de enkelte familier fremover. Et af succeskriterierne kan dog ikke håndteres: Modtagepædagogerne har ikke mulighed for at vurdere, om de enkelte børn har gennemgået en markant forbedring i deres sproglige udvikling. Der har ikke været mulighed for at foretage en test hverken før eller efter projektforløbet. Endvidere er kriteriet for diffust i forhold til projektets karakter: Den forskel, projektet forhåbentlig bidrager til angående børnenes sproglige udvikling, er et meget mere langsigtet resultat. Vi har en forhåbning om, at børnenes sproglige niveau bliver løftet, så det kan registreres ved børnenes skolestart.

Det, der for alvor var udfordrende i projektet, var ressourcer i forhold til antal deltagere. Projektgruppen bestod af 11 personer: sprogkonsulent, 2 modtagepædagoger og 8 bibliotekarer. Navnlig det tredje møde illustrerede den uligevægt, der var i forhold til deltagere og personale. Vi havde i den helt tidlige fase af projektet en forestilling, der viste sig at være urealistisk, både i forhold til målgruppen og forløbet, idet vi på det tidspunkt ikke havde nok kendskab til målgruppens særlige karakter.

At projektet måtte drejes, så det første møde, som oprindeligt var planlagt til at skulle finde sted i familiernes eget hjem, endte med at blive det første af fire møder på biblioteket, var selvfølgelig ærgerligt. Et besøg i hjemmene, hvor familierne var på hjemmebane, ville sætte bibliotekaren og modtagepædagogen i gæsteposition i forhold til familien. Det kunne have været en fin indgang til et forløb, men vores ide om forløbet kunne ikke realiseres i det omfang, vi havde tænkt. Familierne så ikke nødvendigvis tilbuddet som et sammenhængende forløb, men deltog lidt ujævnt med 1 eller flere møder. Dermed måtte vi gentage rundvisningen i bibliotekets forskellige tilbud ved det andet møde også, da der var flere nye deltagere. Det positive ved forandringen er til gengæld, at familierne med meget stor sandsynlighed vil møde en af de børnebibliotekarer, de kender, når de besøger biblioteket.

Den vigtigste pointe i forhold til eventuelle lignende projekter, er, at projektet i sin opbygning skal kunne rumme forandringer og være meget fleksibelt, og der skal være plads til, at elementer kan gentages for nye deltagere.

Det er i sagens natur en fordel at arbejde med en enkelt sproggruppe, og i vores projekt var arabisk hovedsproget. Det er det sprog, som begge modtagepædagoger mestrer, og det er et sprog, som mange brochurer og bøger findes på. Vi havde som omtalt også en somalisk familie på vores liste, og forberedte os

ved at indkøbe nogle somaliske bøger til boggaver, og ved at sørge for, at folderne ”Læs med dit barn”, ”Read”-folderne og filmen også var på somalisk. Desuden havde vi en plan for en ”mandsopdækning” fra en af bibliotekarerne til at tage sig særligt af denne familie og gøre en indsats for, at budskaberne blev forstået. Set i bakspejlet ville det kunne have sparet os for ressourcer både tidsmæssigt og økonomisk, hvis den somaliske familie ikke havde fået tilbuddet, idet de jo aldrig dukkede op. Men i starten af projektet fyldte usikkerheden omkring antal deltagere en del, og vi var enige om at give alle tilbuddet.

Vi har i børnebibliotekargruppen opnået nye kompetencer, og der er skabt en platform for fremtidige samarbejder på tværs i kommunen. Direkte udløbere af projektet er målrettede arrangementer fremover for flygtningefamilier og en øget opmærksomhed på denne målgruppes særlige behov. Den gode kontakt, vi har fået til flygtningefamilierne kan udvides i forhold til familiernes øvrige netværk, og vi forestiller os, at andre gæster efterhånden løbende deltager i de tilbud, vi iværksætter. Vores opmærksomhed på den særlige målgruppe er skærpet, og vi glæder os til fremover meget bedre også at kunne omfatte denne gruppe som en del af bibliotekets samlede tilbud til den store mangfoldighed af gæster.

Bilag:

1. 4 sjove og lærerige møder på biblioteket / Hillerød Bibliotek.
2. Læs med dit barn / Kulturstyrelsen og Statsbiblioteket, BiblioteksCenter for Integration.
3. Velkommen til biblioteket / Hillerød Bibliotek.
4. READ – sammen om læsning i børnehaven / Børn og unge, Århus Kommune.
5. READ – sådan kan du læse med dit barn / Børn og unge, Århus Kommune.
6. Spørgeskema / Hillerød Bibliotek.

Ny i et nyt land med mange kulturer

Bilag 1

4 sjove og lærerige møder for børn og voksne på Hillerød Bibliotek

أربع لقاءات مرحة وتعليمية في نفس الوقت للبالغين و الأطفال في مكتبة هيليرود

Biblioteket hjælper dit barn til at klare sig godt i skolen

المكتبة تساعد طفلك ليكون جاهزاً بشكل جيد في المدرسة

Torsdag d. 17.august klokken 17 – 19 الخميس 2017/08/17 الساعة الخامسة حتى السابعة مساءً.

Vi byder på et gratis måltid mad (vegetarisk).

نحن نقدم وجبة مجانية(الوجبة نباتية)

Vi viser jer rundt på biblioteket.

سنقوم بأخذك في جولة داخل المكتبة

Vi har stillet nogle bøger frem, som I kan kigge i og måske låne. Det koster ikke noget.

لقد قمنا بوضع بعض الكتب في مدخل المكتبة و يمكننكم مطالعتها

أو ربما استعارتها , لا يوجد أي تكلفة لعمل ذلك .

I kan blive meldt ind som lånere (husk sundhedskortet). (Det er gratis)

يمكنك التسجيل في المكتبة كعضو (تذكر جلب بطاقة الصحة)

(التسجيل مجاني)

I får en boggave, som I kan beholde.

سوف تحصلون على كتاب كهدية ويمكنكم الاحتفاظ به .

Torsdag d. 7.september klokken 17 – 19. الخميس 09/07 بين الساعة الخامسة والسابعة مساءً

Torsdag d. 28.september klokken 17 – 19 . الخميس 09/28 بين الساعة الخامسة والسابعة مساءً

I løbet af disse to torsdage, vil I opleve

ضمن هذه الأيام سوف تحصلون على ::

Vi byder på vegetarisk aftensmad. (gratis)

نحن نعرض وجبة عشاء نباتية (الوجبة مجانية)

Vi snakker om sprog og om læsning, og vi ser en filmen "Sprog er en gave fra mor og far".

سوف نتحدث عن اللغة والقراءة ،وسوف نشاهد فلم (اللغة هي هدية من الأب والأم)

Vi snakker om eventyr og gode historier, og vi synger og lege سوف نتحدث عن المغامرات والقصص والجيدة سوف نغني ونلعب

Den 28.9. får I igen en boggave, som I kan beholde في ٢٨/٠٩ سوف تحصلون لمرة ثانية على كتاب كهدية يمكنكم الاحتفاظ بها.

Lørdag d. 4.november klokken 15 - 17. السبت ١١/٠٤ بين الساعة الثالثة والخامسة

Sidste gang indbyder vi til fest : وهي المرة الأخيرة للقاء سنقوم بعمل احتفال

Vi har dækket op med kager og har hyret et orkester til at give en koncert for os.

سنقوم بتقديم الكعك ولقد قمنا بإستجار فرقة موسيقية للعزف ضمن الاحتفال

Vi snakker igen om sprog og om læsning og gode historier.سنتحدث لمرة ثانية عن اللغة والقراءة و القصص الجيدة

Til sidst får hver familie en boggave, som I kan beholde. أخيراً ستحصل كل عائلة على كتاب كهدية يمكنها الاحتفاظ بها

Vi håber, at I vil blive ved med at komme på biblioteket! نحن نتمنى أن تصبح لديكم الرغبة للقدوم للمكتبة

Venlig hilsen مع أطيب التحيات من كادر المكتبة

Henriette, Lisbet, Stine, Tove, Pia, Ruth, Naja.

Bilag 3

Velkommen til biblioteket

مرحباً بكم في المكتبة

Bøger på arabisk

كتب باللغة العربية

Biblioteket har nogle få bøger på arabisk, men vi kan bestille flere.
Vi kan også bestille film og musik til dig. Bare spørg os.

المكتبة لديها القليل من الكتب باللغة العربية , ولكن يمكننا طلب المزيد.

يمكننا أيضاً طلب الأفلام والموسيقى لك . فقط أطلب منا ذلك .

Alle er velkomne på biblioteket.

الجميع مرحب بهم في المكتبة

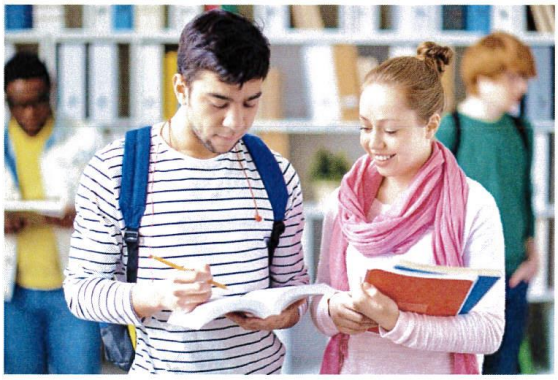

1

På biblioteket kan du også

في المكتبة يمكنك أيضاً

bruge computer

استعمال الكمبيوتر

læse aviser og magasiner,
drikke kaffe og hygge

قراءة المجلات والجرائد,

شرب القهوة والاسترخاء

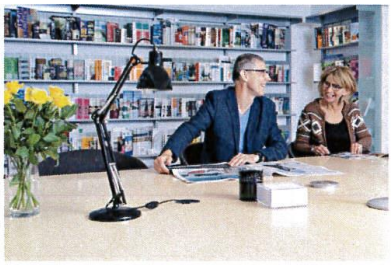

Dine børn kan lege

أطفالك يمكنهم اللعب

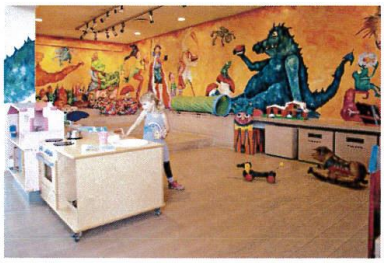

- og det er gratis

- وذلك كله مجاني

2

Når du vil låne,

عندما تريد استعارة شيء من المكتبة

skal du bruge dit sundhedskort, og du skal meldes ind hos personalet.

يجب عليك استعمال بطاقتك الصحية, ويجب عليك الاشتراك في المكتبة

Vi hjælper dig.

نحن سوف نساعدك

Du kan altid spørge.

يمكنك دائماً سؤالنا

Vær opmærksom på

خذ بعين الاعتبار

Det, du låner, skal afleveres igen. Det står på din kvittering, hvornår du skal aflevere.
ما تستعيره, يجب عليك اعادته.

يمكنك أن ترى في الوصل الذي سوف تحصل عليه عندما تستعير شيئاً متى يجب عليك اعادته.

Du kan få en sms, så du ved, hvornår du skal aflevere.
Spørg på biblioteket.
Hvis du afleverer for sent, koster det penge.

يمكن أن تصلك رسالة نصية لتعرف متى يجب أن تعيد ما استعرته

اسأل في المكتبة لتحصل على هذه الخدمة

إذا قمت بتسليم ما اتسعتره متأخراً عن موعد التسليم المحدد, ذلك سوف يكلفك مالاً

På biblioteket kan du gratis låne

في المكتبة يمكنك أن تستعير مجاناً

Bøger, musik og film til børn og voksne - også på dit eget sprog.

الكتب, الموسيقا والأفلام للأطفال والبالغين- أيضاً بلغتك الأم

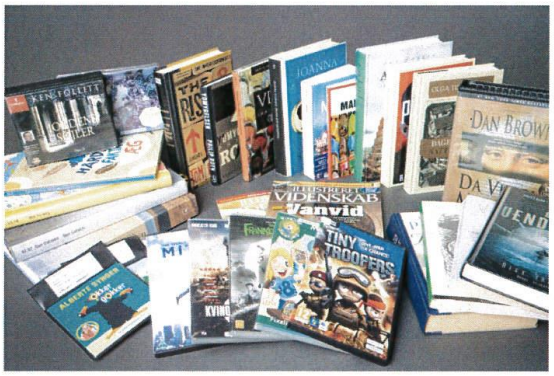

Hillerød Bibliotek

Christiansgade 1 • 3400 Hillerød
Telefon 7232 5800
E-mail: bibliotek@hillerod.dk
Hjemmeside: www.hilbib.dk

Åbningstider

Alle dage	07-22

Betjening

Mandag-torsdag	10-18
Fredag-lørdag	10-14

Skævinge Bibliotek

Hovedgaden 16 C, 3320 Skævinge
Telefon 7232 5900

Åbningstider

Alle dage	07 – 22

Betjening

Mandag	**14.00 – 18.00**
Onsdag	**14.00 – 18.00**
Lørdag	**10.00 – 14.00**

Bilag 6

Spørgsmål til familierne

1

Hvor længe har du boet i Danmark?		
0-½ år	½-1 år	Mere 1 år
0	1	9

2

Hvormange børn har du? (skriv antal)									
0-1 år	2-3 år	4-5 år	6-7 år	8-9 år	10-11 år	12-13 år	14-15 år	16-17 år	18 år+
2	4	5	4	5	3	1	0	0	0

3

Har I lyst til at bruge biblioteket fremover?		
Ja	Nej	Ved ikke
10	0	0

4

Brugte du og din familie biblioteket, før I blev inviteret til møderne på biblioteket (før d. 17.8.)?	
ja	nej
5	5

5

Har I været med til alle fire møder på biblioteket? Sæt kryds ved dem I har deltaget i:			
17.8.	7.9.	28.9.	4.11.
7	4	4	10

6

Har I besøgt biblioteket flere gange end de fire møder (efter d. 17.8.)?			
Nej	Ja 1 gang	2-3 gange	Flere end 3 gange
3	1	4	2

7

Synes du, at I har fået noget ud af at deltage i projektet? (sæt mærke hvor svaret passer bedst)				
Intet	Meget lidt	Lidt	En del	Meget
1	0	4	2	2
Har du lært noget, du ikke vidste i forvejen, om sprog og læsning?				
	Ja 8		Nej 0	
Læser du mere sammen med dit barn/dine børn nu i forhold til tidligere?				
Ja 10		Nej 0	Ved ikke 0	
Er du blevet mere bevidst om at snakke med dit barn/dine børn nu i forhold til tidligere?				
Ja 9		Nej 0	Ved ikke 1	
Vil du bruge biblioteket til at mødes med andre forældre og børn fremover?				
Ja 7		Nej 1	Ved ikke 2	
Har I læst i de bøger, I har fået fra projektet?				
Ja 9		Nej 0	Ved ikke 0	

8

Har I fået noget ud af folderne, der blev udleveret?				
	ja	nej	Ved ikke	Har ikke set den
Læs med dit barn	7	0	0	0
Velkommen til biblioteket	6	0	1	0
Read – sammen om læsning i børnehaven	5	1	1	0
Read – sådan kan du læse med dit barn	4	0	3	0
Venligboerne i Hillerød	2	0	2	0

9

Har du ideer til, hvad biblioteket kan gøre, for at du og dine børn vil komme fremover?
3 gange "JA" **"at gøre mere aktiviteter sådan den dejlig projekt"**

Tak for hjælpen☺